

S E R A F I N S K Ý

S V E T

Úvahy a zaujímavosti z františkánskeho sveta.

O B S A H :

J.R. Ratzinger :	
Ako František čítal Písmo sväté	2
Čo hovorí sv. Anton Paduánsky o sv. Písme	3
Modlitba sv. Bonaventúra o sedem darov Dúcha Svätého	3
Podľa Dr. J.Ev. Urbana :	
Dň návratu /mesačná duchovná obnova/	4
Teodorik J. Zúbek, O.F.M. :	
Moja korešpondencia s O. V.J. Gajdošom	6.
Z domova :	
Úplné znenie rozsudku v tr. záležitosti Jozefa Bártu a MUDr. Ladislava Trojana	11
Zo zahraničia :	
Svätý Krišpín v jubilejnom františkánskom roku	19
Rockova opera o sv. Františkovi	21
Téma generál. zhromaždenia svet sk ych františkánov v r. 1982	21
Návšteva Svätého Otca v Antonianu	22
Františkánska životná cesta priťahuje mladých	22
Františkánska púť do Drážďan	22
Svetští františkáni v NDR	22

Jozef Reginald RATZINGER

AKO FRANTIŠEK ČÍTAL PÍSMO SVÄTÉ

Myšlienka na mesiac .

"Svetskí františkáni sa preto majú často oddávať čítaniu evanjelia, z evanjelia prechádzať do života a zo života k evanjeliu... nech hľadajú v bratoch, vo svätom Písme.... živú a pôsobiacu Kristovu osobnosť". /N.r. 4; 5/

František sa považoval za človeka, ktorého Boh priamo oslovuje evanjeliom. Zo skúsenosti vedel, že sväté Písmo je "duch a život" /porov. Jn 6, 64/. Nechal sa teda viesť evanjeliom. Jedna príhoda, overená jeho prvými druhmi ukazuje, ako sa riadil evanjeliom :

"Raz k svätcovi prišla matka dvoch bratov a s dôverou ho prosila o almužnu. Sv. Otec mal s ňou súcit a povedal svojmu vikárovi, Petrovi Catanimu: Môžeš našej matke dať almužnu? Matku brata nazýval vždy svojou matkou a matkou všetkých bratov. Brat Peter odpovedal: V dome nemáme nič, čo by sme jej mohli dať. Máme však Nový zákon, z ktorého čítame pri matutine: pretože nemáme breviár. Blažený František ho vyzval: Daj matke ten Nový zákon! Nech ho predá a pomôže si v núdzi, lebo práve táto kniha nás napomína, aby sme chudobným ponáhľali na pomoc. Myslím, že Bohu sa bude viac ľúbiť, keď jej darujem knihu, ako keď z nej budeme čítať.- Dali teda žene knihu." /2 Cel. 91/

V y s v e t l e n i e

František, ktorý prežíval Božie slovo v evanjeliu ako sebe osobne adresované zjavenie /Odkaz 4/, Písmo sväté čítal podľa určitých zásad. pre

Evanjeliom je Františka nábodom ku konaniu a k modlitbe. V prvej redakcii životnej formy pre bratov je zhromaždených niekoľko radikálnych požiadavok evanjelia : Majú prenikať život bratov. Tak vedie reholá vyrastnutá z evanjelia k životu podľa neho. Tak isto vo vysvetleniach Písma, ktoré dáva František svojim bratom v "Napomenutiach", ide predovšetkým o konanie. Preto v nich František častokrát iba jednoducho vykreslí človeka, ktorý žije podľa tohto slova Písma.

Keď je evanjeliom čítané predovšetkým ako návod ku konaniu, môže sa za určitých okolností stať prebytočným, lebo konanie je dôležitejšie ako čítanie. František dáva do daru knihu Nového zákona, vo vtedajšej dobe niečo drahé: Chápe, že poslanstvo Nového zákona spĺňa solidárnosť s chudobnými a tak u neho Nový zákon dosahuje svoj vlastný zmysel.

Keď sa po roku 1217 hlásia a vstupujú do rádu mnohí učení mužovia, vidí v tom František ohrozenie života podľa evanjelia. V ráde sa začína peštovať štúdium. Učenosť a kazateľské schopnosti získavali v tom čase vysoké spoločenské postavenie, uznanie, bohatstvo a ohrožovali tým základné hodnoty františkánskeho spôsobu života a skromnosti.

František nadobudol pomerne dobré znalosti Písma - hlavne žalmov a evanjelií - jednoduchými prostriedkami: Vo farskej škole svätého Juraja v Assisi, kde sa učil čítať a písať, bol žaltár používaný ako hlavná školská knižka, lebo uvedenie do žaltára ako modlitebnej knihy bolo dôležitým cieľom vyučovania. Druhým zdrojom poznania Písma bola pozorná účasť na cirkevnej liturgii.

Širšie poznanie Biblie bolo sťažený tým, že úplné vydanie Biblie pre chudobných prakticky neexistovalo. O spôsobe, akým František čítal Bibliu, hovorí Tomáš z Cel.: "Jeho pamäť mu nahrádzala knihy" /2 Cel. 68/. I to mu stačilo na rozjímanie o pokorných šlapajách Ježiša Krista.

O t á z k y a r o z h o v o r

Ako čítam Písmo sväté? Čo znamená v mojom živote? Je pre mňa knihou života, návodom k zamysleniu a konaniu? Nie som domýšľavý na svoje vedomosti Písma svätého? Bolo by možné a užitočné čítať Písmo sväté v kruhu svojich blízkych a pri tom sinnavšajom označovať, čo mi to či ono slovo hovorí?
/V bavorskom rozhlase, 6.10.1979/

- o -

Čo hovorí svätý Anton Paduánsky o svätom Písme

"Písmo sväté je pole, ktoré rodí najskôr steblo, potom klasy a nakoniec zrno. Pólom je Písmo sväté ako dejiny spásy. Z tohto poľa vyrastá steblo: Plná pravda je zreteľná vo viere voči Ježišovi Kristovi a Cirkvi. Zo stebľa rastie klas: život z viery.

Z klasu plné zrno : plnosť božského života, spojenie s Bohom, nebeská radosť."

- o -

Mo dlit ba sv. Bonaventura o sedem darov Ducha Svätého

Nebecky Otče, skrze tvojho jednorodeného Syna voláme k tebe :
zošli nám Ducha Svätého s jeho siedmimi darmi :

D u c h a m ú d r o s t i , aby sme ťžili iba po tebe ako po
svojom celi ;

D u c h a r o z u m u , aby sme správne rozumeli tvojmu svätému
slovu a tvojej svätej vôli a vo všetkých životných okolnos-
tiach poznávali ruku tvojej prozreteľnosti ;

D u c h a r a d y , aby sme neblúdili v pochybnostiach, ale žili
podľa tvojich pokynov a šedili po priamej ceste ;

D u c h a s i l y , aby sme tebe zostali verní v šťastí i ne-
šťastí a pevne odporovali pokušeniam ;

D u c h a u m e n i a , aby sme vedeli čo nám škodí a čo je nám
na úžitok a vždy lepšie poznávali svoje povinnosti ;

D u c h a z b o ž n o s t i , aby sa naše srdce rozžeravilo lás-
kou a pravou zbožnosťou a v tebe, Bože, našlo žiadúci pokoj ;

D u c h a b ŕ z n e B o ž e j , aby sme vždy mali pred očami
teba a nevideli hriech z úcty pred tvojou Božskou veleb-
nosťou.

Amen.

- o -

Podľa článku Dr. J. Ev. Urbana z r. 1933

D E Ň N Á V R A T U

/Podrobný návod k mesačnej duchovnej obnove /

Deň duchovnej obnovy konáme preto, aby sme venovali zvláštnu pozornosť stavu svojej duše, či postupujeme k Bohu alebo ideme späť. Stav sa pozná hlavne podľa vernosti v modlitbách - hlavne vnútornej modlitbe - vo svojich predsavzatiach a nakoniec podľa toho, či sa človeku stáva čnosť a sebazápor ľahší alebo nie. Deň duchovnej obnovy, obvyklý u kňazov a rehoľníkov, prináša veľký úžitok každému kresťanovi, preto uvádzame podrobný návod :

Mesačná duchovná obnova začína večer, trvá celý nasledujúci deň a končí tretí deň ráno svätým prijímaním.

Ú t o h o u j e :

- 1/ Poznať, či sme v uplynulom mesiaci pokročili alebo naopak ustúpili vo svojom duchovnom živote. Snahou teda musí byť nie poznať nejaký jednotlivý hriech, ale celkový stav a smer nášho života.
- 2/ Obnoviť predsavzatia a horlivosť.
- 3/ Zničiť chyby ozajstnou ľútosťou.
- 4/ Predavzať si, v čom sa chceme polepšiť.
- 5/ Zo všetkého sa vyspovedať.
- 6/ Zadostučiniť.

S p ô s o b p r e v á d z a n i a duchovnej obnovy :

- 1/ Častejším rozjímaním obnoviť horlivosť.
- 2/ Občerstviť ducha tým, že sa viac venujeme duchovnému čítaniu.
- 3/ Spytovaním svedomia poznať stav duše. Pri tom neide iba o jednotlivé hriechy, ale skôr o ich príčiny a korene, t.j. zvyky, vášne a náklonnosti.
- 4/ Dušu očistiť ľútosťou a svätou spoveďou /sviatosťou zmierenia/.
- 5/ Posilniť ju svätým prijímaním.

S p y t o v a n i e s v e d o m i a :

- 1/ Ako pozorne som sa snažil vykoreniť svoju vlastnú chybu?
Spytoval som denne svedomie o tejto chybe ?
Používal som prostriedky proti nej?
Odstránil som prekážku ?
Polepšil som sa v nej ?
- 2/ Splnil som všetky svoje predsavzatia, ktoré som si predsavzal pri poslednej obnove?
Prečo nie ?
- 3/ Akých nových hriechov som sa dopustil ?
- 4/ Na akú novú chybu som si zvykol ?
- 5/ Urobil som pokrok v niektorých čnostiach ?
- 6/ Aké väčšie pokušenie som mal? Zvíťazil som ?

- 7/ Dopúšťal som sa dobrovoľne ľahkých hriechov?
Ktorých?
Prečo?
Nenávidel som hriech?
- 8/ Modlitba : Ako som rozjímal? Spal som pri rozjímaní? Zaoberal som sa dobrovoľne alebo z nebalosti inými myšlienkami? Aký úžitok mám z rozjímania? Pozjímam už lepšie? Pozorujem už nejaký úžitok? Osvietenie? Modlím sa rád? Vytrval som vo vnútornej modlitbe, i keď som cítil nechúť a odpor?
- 9/ Spytovanie svedomia :
a/ Zvláštne/ Ako starostlivo som si vyvolil odstránenie určitej chyby?
b/ všeobecné: konám verne a presne, mávam ozajstné predsavzatie?
- 10/ Svätá spoveď : S akou opravdivosťou pristupujem ku svätej spovedi? Starostlivo skúmam svoje svedomie? Snáč sa stále ľahostajne vyznávam z tých istých hriechov? Mám ozajstné predsavzatie? Sú moje spovede platné? Ak mám stále rovnaké hriechy, snažím sa, aby aspoň jeden ubudol od jednej spovedi k druhej ?
- 11/ Sväté prijímanie : S akou zbožnosťou pristupujem ku stolu Pánovmu? S akou vierou? S čistotou srdca? Pripravujem sa? S akou úctou ďakujem? Vynechal som niekedy tento dôležitý prostriedok k pokore bezdôvodne?
- 12/ Duchovné čítanie : Čítam denne? Čítam radšej knihy duchovné alebo svetské? Značím si rôzne myšlienky, osvietenia?
- 13/ Chudoba : Som spokojný s vecami, ktoré dostávam? Používam peniaze alebo túžim po nich? Protestujem proti nedostatku? Prehliadol som si svoje veci, či v nich nemám niečo zbytočné.
- 14/ Čistota : Som ostražitý v čítaní, myšlienkách, konaniach, žiadostiach, styku, spoločenskej zábave? Nie som v nejakom nebezpečenstve?
- 15/ Plním ochotne a bezodkladne svoje úlohy a povinnosti alebo protestujem?
- 16/ Pracujem svedomito a s dobrým úmyslom ?
- 17/ Sústredenosť ducha : Mám rád hlučné zábavy? Pravidelne si vykonávam hodinové modlitby? Rozprávam dlho a zbytočne? Mám rád dlhé rozhovory? Starám sa o cudzie záležitosti? Rozprávam o nich?
- 18/ Vyhýbam sa veci, ktorá môže byť príčinou môjho hriechu? Pokiaľ mám takúto vec alebo osobu, musím ju ihneď odstrániť alebo prerušiť s ňou styky.
- 19/ Čo je pre mňa najnebezpečnejšie? Pýcha? Vlažnosť? Sebeckosť? Necitlivosť? Spurnosť, poživačnosť, tvrdosť? Roztržitosť, zhevorčivosť, nebalosť? Zlý úmysel? atď.
- 20/ Cvičím sa v sebazapieraní? Umŕtvujem sa ?
- 21/ V čom som sa polepšil a v čom pohoršil? Som lepší, ako na začiatku svojho duchovného života? Aké predsavzatie si mám teraz vyvoliť?
- 22/ Ako zachovám vnútornú skromnosť a život podľa evanjelia?
- 23/ Neprechovávam voči niektorému človekovi odpor alebo nenávisť?

P o k y n y :

- 1/ Predíž duchovné čítanie.
- 2/ Napíš si predsavzatie.
- 3/ Vykonaj úprimnú mesačnú spoveď.
- 4/ Poraď sa so spovedníkom, opýtaj sa, čo je podľa jeho názoru príčinou tvojho malého pokroku, či sa dobre modlíš? Požiadať o súhlas a požehnanie svojich predsavzatí a umŕtvovaní.
- 5/ Častejšie navštevuj Najsvätejšiu Sviatosť.
- 6/ Záver :
Vrúcna pokorná modlitba k Najsvätejšiemu Srdcu Pána, najblahoslavennejšej Panne Márii, prosba o požehnanie, osvietenie a pomoc svätého patróna, k anjelovi strážnemu a po svätom prijímaní obnovenie sľubov a zasvätenie Božskému Srdcu Pána a služby Panne Márii.

V š e t k o ú p r i m n e !

- o -

Teodorik J. ZÚBEK, O.F.M.

M O J A K O R E Š P O N D E N C I A
S O T C O M V. J. G A J D O Š O M

Ť v o d o m

Otec Vševlad J. Gajdoš, O.F.M., bol odo mňa o sedem rokov starší. Cez to však už od klerikátskych čias boli sme blízkymi priateľmi vo františkánskej rehoľnej rodine. Mali sme hojne spoločných záujmov, najmä literárnych, a azda aj povahových rysov. Hoci sme sa za posledných tridsať rokov nevideli, udržiavali sme za posledných dvadsať rokov čulý písomný styk.

Dnes len jednu vec pri tom ľutujem, že som totiž nezachoval všetky Galdošove listy. Ale i tak je ich pekná kôpka, a keby som ich chcel všetky úplne excerpovať alebo citovať, bola by z toho aj obsiahla kniha. Že som všetky listy nezachoval, môžem na ospravedlnenie uviesť skutočnosť, že naša korešpondencia tak do roku 1965 bola dosť kusá a opatrná na každé slovo. Veľa podrobností o Gajdošovom živote a práci z tej doby sa tam nenachádzalo.

Pri tejto príležitosti chcem sa obmedziť na tie časti mojej korešpondencie s Otcom Vševladom, ktoré sa vzťahujú na jeho vedec-kú prácu od prepustenia z väzby až do obnovenia stalinizmu na Slovensku.

N i e k o ľ k o d ô ň e ž i t ý c h d á t

Dr. Vševlad J. Gajdoš bol od r. 1947 do r. 1956 vo väzení pre tzv. protištátnu činnosť. Od komunistického prevratu v Česko-Slovensku, od februára 1948, vlastne všetci rehoľníci na Slovensku žili akoby vo väzení. Boli sme pod dozorom a nemohli sme slobodne korešpondovať s uväznenými spolubratmi. A napokon od 13. apríla 1950 komunistickí mocipáni všetkých rehoľníkov poroznetali po celom Česko-Slovensku - a keď počítame i tých, čo zutekali zo Slovenska, možno povedať, že rozhádzali nás po celom svete.

Keď r. 1950 komunisti v Česko-Slovensku zrušili všetky kláštory, vo väčšine prípadov rýchlo sa zbavili kláštorných knižníc, aby miestnosti knižníc mohli použiť pre svoje zamýšľané účely. Knižnice zviezli na vyhradené miesta. Z východnej časti Slovenska do kláštora v Jasove a zo západnej časti Slovenska do bývalého klariského kostola a do teologického učilišťa v Bratislave, alebo neskôr do Mariénky pri Bratislave. Až r. 1952 na naliehanie slovenských vedeckých pracovníkov poverili vedúcich univerzitnej knižnice v Bratislave a Matice slovenskej v Martine, aby usporiadali a vhodne umiestnili knihy a rukopisy pozváňané zo zrušených kláštorov a iných inštitucionálnych knižníc. 1/

Otec Gajdoš bol prepustený z väzenia 15. marca 1956. Práce so zhabanými knižnicami boli v plnom prúde. Dr. Gajdoš bol diplomovaným knihovníkom a v rokoch 1940 - 1947 bol lektorom knihovedy na bratislavskej univerzite. Po prepustení z väzenia ho Matica slovenská v auguste 1956 prijala ako odborného pracovníka /dokumentátora/ na usporiadanie a zhodnotenie niektorých takýchto zabratých knižníc a podobné práce. Z poverenia Matice slovenskej Dr. Gajdoš usporiadal, skatalogizoval a zhodnotil Apponyiovskú knižnicu v Oponiciach a Zayovskú z Uherca, v tom čase prenesenú do bojnického zámku. Z poverenia Matice tiež preskúmal knižnicu v Komárne a Topoľčiankach. V októbri 1958 ho prepustili zo služieb Matice. Gajdoš v tom čase ešte súkromne preskúmal farské knižnice vo svojom rúdisku Veľkej Máni, Bernolákovce, Holíči, Radošovciach, Hontianskych Trstianoch, Jasovej, Sv. Michale nad Žitavou, Nových Zámkoch, Prenčove, Vieske nad Žitavou, Oponiciach a Tvrdošovciach. 2/

Ako následok súrového bitia vo vyšetrovacej väzbe v Bratislave /r. 1947 - 1949/ Dr. Gajdoš trpel na tromboflebitický syndróm na ľavej nohe; a toho pochádzajúci úlcus cruris sa mu sporadicky otváral až do konca života. /Zemrel 11. mája 1978/. Po pracovnom výpätí v službách Matice sa mu zdravotný stav ešte viac zhoršil. Chorľavel a pritom bol bez zamestnania a bez dôchodku. Žil pri svojej matke vo Veľkej Máni. Roku 1959 lekári mu dali vysvedčenie trvalej invalidity. Dostával invalidný dôchodok 400 korún /asi 70 dolárov/ mesačne. 3/

V tejto situácii asi r. 1960 obrátil sa na mňa, či by som mu mohol zariadiť finančnú pomoc posielaním omšových intencií. Omše vraj slúžia privátne vo svojej izbe. Posielal som mu cez Tuzex omšové štipendia až takmer do konca jeho života. Bol mi sa to veľmi povďačný. Prvé roky nášho korešpondovania týkali sa najmä takýchto zásielok omšových štipendií. V prvom období korešpondencie podpisoval Otec Vševlad svoje listy: "Mamka s rodinou". Matka zomrela 15. augusta 1967. Potom býval so svojou sestrou a podpisoval sa vlastným menom.

V šesťdesiatych rokoch začala sa dusná atmosféra na Slovensku trochu uvoľňovať. Aj naše vymieňanie listov stalo sa obsaďnejším a otvorenejším. Predtým bolo treba čítať medzi riadkami alebo lúštiť motýky, aby sa človek dozvedel niečo podstatnejšieho. Od polovice šesťdesiatych rokov píše Gajdoš už otvorenejšie o svojom živote, svojich prácach, ťažkostiach i plánoch do budúcnosti. Posielal výstrižky alebo odklepy svojich uverejnených článkov. A pýtal si i niektoré slovenské práce, uverejnené v slobodnom svete. Pravda, nie všetko, čo on poslal, alebo čo bolo jemu poslané, prešlo cez cenzorov, i keď veci boli poslané dopredu.

Gajdoš na čas literárne rehabilitovaný

Dr. Vsevlad J. Gajdoš bol štátnym súdom v Bratislave dňa 27. decembra 1949 /po vyše dvoch rokoch vo vyšetrovacej väzbe/ odsúdený na deväť rokov väzenia, stratu celého majetku a na stratu občianskych práv na päť rokov po odpykaní trestu odňatia slobody. Po odvolaní Najvyšší súd v Prahe dňa 20. decembra 1950 rozsudok nad Gajdošom potvrdil s tou zmenou, že má mu byť odňaté iba tri štvrtiny majetku. Za Dubčekovho odňaku bol vydaný rehabilitačný zákon, keď nespravodlivo odsúdení mohli sa dožadovať zákonitejšej nápravy. Gajdoš tak urobil 1. januára 1969. Až 30. mája 1972 Krajský rehabilitačný súd v Bratislave vyhlásil, že oba predchádzajúce rozsudky proti Gajdošovi boli neodôvodnené a preto ich v celom rozsahu zrušil. 4/ Na v rokoch päťdesiatych a počiatkom šesťdesiatych ešte vždy pozerali na Gajdoša ako na bývalého politického väzňa, trestanca za protištátnu činnosť. Bolo mu ťažko niečo zo svojich prác publikovať. Redaktori sa neodvážili uverejniť články s Gajdošovým menom.

Zaujímavý je prípad, ktorý Otec Vsevlad uvádza vo svojej autobiografii. Ešte pred uväznením poslal do Literárno-historického zborníka svoj minoritane dôležitý objav zo stredovekého kódexu z roku 1380 - rukou pripísaný doteraz najstarší slovenský text : Maria matko rač prositi za to... Text pre jeho dôležitosť v časopise uverejnili; no keďže Gajdoš bol v tom čase už vo väzení, text i s poznámkami uverejnili pod značkou "v", a to s viacerými chybami. Roku 1960 Gajdoš poslal do Duchovného pastiera opravený text pod svojím menom. Článok bol pod menom V.J. Gajdoša v Duchovnom pastieri uverejnený. 5/

Prvý článok pod menom Gajdoša vyšiel však už r. 1958 v časopise Knižnica, 10, pod titulom "Verejná národná knižnica v Bratislave".

Svojimi objavnými prácami v Apponyiovskej a Zayovskej knižnici /r. 1956 - 1957/ ako i objavením knižnej pozostalosti Antona Bernoláka /v spolupráci s Dr. Karolom Markovičom/ na kostolnej povelé v Nových Zámkoch /r. 1961/, Otec Gajdoš priniesol veľa nového materiálu do slovenskej literárnej histórie a knihovedy. Nebolo možno tieto práce ignorovať len z toho dôvodu, že ich previedol bývalý trestanec. K tomu v rokoch šesťdesiatych proti opresívnej cenzúre v slovenskej tvorbe začali protestovať čoraz viacerí slovenskí spisovatelia a kultúrni pracovníci. Pomaly prichádzal na Slovensku odmak, ktorý vyvrcholil v novej politickej situácii za éry Alexandra Dubčeka. Táto nová situácia umožnila i Dr. Gajdošovi znova začať uverejňovať články i vo vedeckých časopisoch pod svojím vlastným menom.

Práčne rokom 1960 začali sa objavovať práce v rozmanitých slovenských aj inorečových časopisoch. Nové materiály o Bernolákovi uverejnil Gajdoš v r. 1961 - 1964 v Duchovnom pastieri, v Bibliografickom zborníku 1962, v časopise Agrikultúra 1963 a napokon i v samostatnom spise : Knižnica Antona Bernoláka, Martin 1970.

O Zayovskej knižnici a jej hudobných zborníkoch písal v časopise Slovenská hudba, 4, 1940 a 9, 1965, v Musicologica Slovaca II, 1970 a v Knižničnom zborníku I, 1968. V Úponickej knižnici Gajdoš objavil záznamy o glagolskom kódexi zo 14. storočia, ktorý sa z Apponyiovskej knižnice dostal do Medicejskej knižnice vo Florencii. Gajdoš si objednal kópiu tohto "strateného" kódexu na mikrofilme a tak ho dôkladne preštudoval. Kódex obsahuje časť knazských hodínok /breviára/ a rituála ako i preklad sekvencie

Dies irae v staroslovienskom jazyku. O tomto kódexe písal Gajdoš v prestížnom časopise Slavia 35, 1966 i v Duchovnom pastieri 41, 1966. Zhodnotenie celej Oponickej knižnice vyšlo i knižne r. 1971 v Martine pod názvom : Oponická knižnica.

Pritom Otec Vševlad pracoval i na materiáloch z františkánskych knižníc, ktoré pozberal ešte pred svojim uväznením a pred zrušením kláštorov. V Musicologica Slovaca II, 1970 uverejnil prácu o františkánskom hudobnom skladateľovi Pantaleonovi Roškovskom a v nasledujúcom ročníku tohože časopisu článok o hudobnom zborníku františkána Pavlína Bajana. Samostatne vyšli Gajdošove knižky : Z dejín františkánskej knižnice v Skalici /Skalica 1968/ a Skalické inkunábuly /Skalica 1972/.

Doplnil i svoje výskumy o vzťahu Františka Liszta k františkánskom. Keďže na Slovensku nebol záujem o vydanie týchto prác, Gajdoš poslal obsiahly článok o tejto tematike do časopisu Studia Musicologica v Budapešti /1968/ pod titulom: War Franz Liszt Franziskaner? Výtah z tohto článku vyšiel i v Almanachu Slovaka v Amerike 1966: Bol František Liszt františkánom? Celá štúdia má vyjsť knižne v nemeckom jazyku v Eisenstaede v Rakúsku.

Orem toho pripravil do tlače svoje poznámky o františkánskych knižniciach, ktoré preskúmal ešte pred ich zhabaním. Išlo najmä o knižnicu v Šebeši /dnes Šebastová/, kde objavil inkunábuly a staré tlače z bývalých kartuziánskych kláštorov v Lechnici /Červený kláštor/ a Skaly útočiska pri Spišskej Novej Vsi. Ďalej vyhodnotil knižnice v Nitre, Nových Zámkoch, Žiline a Kremnici. Ale tieto a iné práce, najmä o františkánskych literátoch a hudobníkoch, sa mu už nepodarilo doma uverejniť a mnohé ani nestačil dokončiť.

Od roku 1970 stáva sa Gajdošovi práca čoraz namáhavejšou. Objavili mu popri starom neuhu i cukrovku, anginu pectoris a potom aj iné komplikácie. Aj objektívne podmienky pre bádateľskú prácu o františkánskej minulosti a jej dejateľoch stali sa po zhabaní a rozmiestnení františkánskych knižníc a archívov oveľa komplikovanejšie. Časť kníh a archívov bola uložená v univerzitnej knižnici v Martine Bratislave, časť v knižnici Matice slovenskej v Martine a časť archívov v okresných mestách, kde boli predtým kláštory. To výskumnú prácu veľmi spomaľovalo a sťažovalo. Pri Gajdošovej práci o františkánskych dejateľoch vždy bolo treba z archívov overovať dáta a miesta.

A čo je vari najbolestnejšie, počiatkom sedemdesiatych rokov Dubčekova éra a jej dozvuky na poli kultúrnom chýlili sa ku koncu. Za obnoveného stalinistického režimu sa sovietskej okupácii Gajdošovo meno dostáva sa opäť na index. Uverejňujú mu ešte kratšie, no hodnotné príspevky v Katolíckych novinách a Duchovnom pastieri, nie však vo vedeckých časopisoch.

E x i l v o v l a s t n o m d o m o v e

Roku 1972 stalo sa Gajdošovi čosi, čo ho priamo otriaslo. Poslal do Matice pre časopis Literárny archív článok o slovenských rukopisoch františkánskeho barokového kazateľa Dominika Mokoša. Poslal ho pod krytím menom Raslav Bulhar. Článok už bol vysádzaný a pripravený do tlače, keď prišiel rozkaz zhora, že článok od Gajdoša pod akýmkoľvek menom nesmie byť uverejnený a sadzbu treba rozhodnúť. 6/ O sústavnom zaznávaní píše na mnohých miestach svojej autobiografie i v posledných listoch.

Dňa 7. decembra 1974 pripojuje Gajdoš odklep zaujímavého listu svojho priateľa, nemenovaného univerzitného docenta. Z listu vynímame: "Myslel som si, že s Vašimi príspevkami /Belzebubova rotula, Pojbeckého Dve pijanské pesničky/ je všetko v poriadku, ale žiaľ, nie je tak. Príspevky som hneď odovzdal do redakcie Slovenskej literatúry s vrelym písomným odporúčaním, že ide o objavené texty atď atď. Slúbili, že uverejnia. Keď však teraz pripravovali číslo o staršej slovenskej literatúre, dozvedel som sa, že Vaše príspevky nemôžu uverejniť. Bol som intervenovať... Povedali mi, že sa to nedá, ale po čase vraj hádam pod šifrou. Z môjho príspevku dokonca vyčiarkli Vaše meno, kde Vám ďakujem za poskytnutie textu... Vaše príspevky som zanesol... do Graecolatiny, ale tam vraj môžu publikovať len zamestnanci fakulty, nuž musel som vziať príspevky naspäť... Čo sa týka príspevku o Maradovi 7/, neviem, kde by sa dal uverejniť, lebo v Brne nevychádza nijaký časopis podobného charakteru... Vaším a cením si Vašu prácu a robí mi zo skutočnú radosť, keď vidím, ako zveľaďujete našu starú spisbu. Aj teraz Terchovič 8/. Nuž ale ako prekonať všetky prekážky? Príďte sa poradiť."

Iný priateľ z univerzity mu napísal: "Trikrát vynechali moje poďakovanie dr. V.J. Gajdošovi za materiály." 9/

Tieto ťažkosti často spomína vo svojich listoch. 12. mája 1974 píše: "Mám aj iné rozpracované veci, ktoré nemôžem dokončiť bez našich /františkánskych/ materiálov z Martina či z Bratislavy. Ale Matica vždy promptne nepoše, čo pýtam, a do Bratislavy občas zaskočí, no neraz zbytočne, lebo dotýčný činiteľ 'neúraduje'... Takže zbytočne cestujem. To ma rozčuľuje. A keď aj niečo dokončím, propter quoddam quoniam /pre isté príčiny/ mi to leží doma. Medzi tými rozpracovanými vecami sú mená starých našich hudobníkov, o ktorých sa ešte nepísalo, ani o ich zborníkoch: Zrunek, Lehák a Marmankovič. Odborníci sa zmôžu iba na obdiv, kdežto rozhodujúci o vydaní sú neteční, ba zamietaví". O týchto veciach hovorí i vo svojej autobiografii. Píše v tretej osobe: "Mrzutosti v eláne Gajdošovi spôsobuje aj skutočnosť, že v posledných rokoch jeho práce neuverejňujú ani v Matici slovenskej ani v Literárnom ústave SAV /Slovenská akadémia vied/, hoci ide aj o literárnovedné a knihovedné objavy. Preto V.J. Gajdoš he tam vari pre nejaké predsudky na indexe. Keď sa tam aj v referátoch odborníkov žiada dokumentovať niektorý Gajdošov objav, jeho meno sa tam nesmie ani spomenúť." 10/

Ako sa blížil ku svojej sedemdesiatke, čítal Otec Gajdoš čoraz viacej ťarchu rokov a účinky rozmanitých chorôb. Vo svojich listoch často spomína svoje neduhy, ba i smrť. Mal veľa rozpracovaných materiálov a aj celkom dokončených, do tlače pripravených elaborátov. A stále menj nádeje, že by toto ovocie jeho celoživotných námah uzrelo svetlo sveta.

Napokon v liste z 12. mája 1974 nadhodil otázku, či by sme mali záujem tu v Amerike o jeho niektoré dohotovené práce. Po kladnej odpovedi v ďalšom liste /5. decembra 1974/ dodáva: "Je isté, že by mi bolo milšie, keby sa veci mohli doma uplatniť. Videli by ich aj tunajší záujemci. Inak ktovie, či ich aj ja sám uvidím. Je to istý druh exulantstva, koho doma neprijali..."

Príležitostne napíšem aj o Gajdošových literárnych prácach, ktoré poslal na moju adresu a z ktorých niektoré už boli uverejnené v slobodnom svete.

P o z n á m k y :

P o z n á m k y :

- 1/ Teodorik J. Zúbek, O.F.M.: "Úsud zhabaných kláštorňých knižníc na Slovensku", Kalendár Jednota 1976, str. 7-14. Idem: "Ešte o zrušených kláštorňých knižniciach", Kalendár Jednota 1978, str. 118-119.
- 2/ "Vševlad Jozef Gajdoš sedemdesiatročný". Autobiografia. Kalendár Jednota 1978, str. 89.
- 3/ Ibid., str. 89.
- 4/ Ibid., str. 87-88.
- 5/ Ibid., str. 99.
- 6/ Ibid., str. 107.
- 7/ Príspevok o Marađovi bol uverejnený v Kalendári Jednota 1977 pod Gajdošovým menom: "Patrí Bartolomej Marađa do slovenskej literatúry?"
- 8/ O Terchovičovi a ostatných spomínaných františkáňských literátoch viď Gajdošovu knihu: Františkáni v slovenskej literatúre. Middletown, 1979. Mená literátov sú v abecednom poriadku.
- 9/ List z 12. decembra 1975.
- 10/ Autobiografia, str. 92; porov. str. 94, 97, 98, 99, 107, 110, 112, 115.

- o -

Z D O M O V A :

Pre dôležitosť poznania metód diskriminácie veriáčių v Československu, pre poučenie veriáčių, že vlastne všetky náboženské prejavy veriáčių mimo kostol sú kvalifikované ako "marenie dozoru štátu nad cirkvami", uvádzame celé znenie rozsudku nađ Jozefom Bártom a MUDr. Ladislavom Trojanom.

Československá socialistická republika

R O Z S U D O K

v MENE REPUBLIKY

1 T 1.017/81-479

Okresný súd v Liberci rozhodol v hlavnom pojednávaní konanom dňa 7. apríla 1982 v senáte zloženom z predsedkyne JUDr. Milaďy Rosenbergovej a sudcov Miroslava Kopeckého a Miroslavy Pikorovej
t a k t o :

Obžalovaní

1/ Jozef B á r t a ,
narodený 18. marca 1921 v Příbrami, dôchodca, bytom v Liberci 4,
Na Perštýně 243/15,

2/ MUDr. Ladislav T r o j a n ,
narodený 27. júna 1912 v Krásné Hoře, okr. Příbram, dôchodca,
bytom Liberec 14, Vrchlického 328/81,

s ú v i n n í ,

že v Liberci 4, Na Perštýně 243/15, v Liberci 14, Vrchlického 328/81 a v Liberci 25, Vesce, ul. Nađ Nisou č. 205, v domoch obývaných obžalovanými nezákonne organozovaným konventom františkáňského rádu, hoci nemajú štátny súhlas k výkonu duchovnej činnosti

podľa § 17 vládneho nariadenia č. 219/49 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkvi rímsko-katolíckej štátom - obžalovaný Jozef Bárta v čase od 1. januára 1977 najmenej do 18. novembra 1980, obžalovaný MUDr. Ladislav Trojan najmenej tiež od 1. januára 1977 do 18. novembra 1980, konali omše a ďalšie náboženské úkony za účasti ďalších osôb, ako spoločné modlitby, tzv. kapituly duchovnej obnovy a iné;

- obžalovaný Jozef Bárta v tom istom čase a už od r. 1971 organizoval, pripravoval a viedol výuku bohoslovía, zameranú na prípravu rehoľného života, formou kurzov tzv. "noviciátu" a "juniorátu", v rozsahu býv. katechetických kurzov na Cyrilometodejskej bohosloveckej fakulte v Litoměřiciach, sám pripravoval študijné plány, spracovával a sústavne aktívne dopĺňal študijné materiály, zaisťoval ich rozmnožovanie a rozširovanie, viedol konzultácie a prevádzal skúšanie študujúcich, pričom v období roku 1977-1980 študovalo v rámci nezákonného libereckého františkánskeho konventu najmenej 9 osôb;

t e d a , že obaja obžalovaní v úmysle mariť alebo sťažovať výkon štátneho dozoru nad cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou porušili ustanovenie zákona o hospodárskom zabezpečení cirkvi a náboženských spoločností,

T ý m s p á c h a l i

trestný čin marenia dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami podľa § 178 tr. z.

Z a t o s a u k l a d á

podľa § 178 tr. zák.

1/ obžalovanému Jozefovi B á r t o v i trest odňatia slobody v trvaní osemnásť mesiacov.

Podmieneny odklad tohto trestu sa nepovoľuje.

Podľa § 39 a/ odst. 2 písm. a/ tr. zákona zaraďuje súd pre výkon trestu obžalovanému Jozefa B á r t u do prvej nápravno výchovnej skupiny.

2/ obžalovanému MUDr. Ladislavovi T r o j a n o v i trest odňatia slobody v trvaní desať mesiacov.

Podľa § 58 odst. 1 písm. a/ tr. zák. povoľuje sa podmienený odklad výkonu trestu a podľa § 59 odst. 4 tr. zák. stanoví sa skúšobná doba v trvaní troch rokov.

Podľa § 55 odst. 1 písm. a/ tr. zák. prepadajú obžalovanému Jozefovi B á r t o v i tieto veci :

1 bohoslužobný oblek so zelenou výšivkou- alba, 1 bohoslužobný oblek zelený so štolou, 1 bohoslužobný oblek červený so štolou, 1 bohoslužobný oblek biely s výšivkou a štolou, 2 sklenené konvičky na omšové víno, 1 obetná miska /epténa/, vo vnútri pozlátená, 1 kovový kalich, v hornej časti ozdobený vencom z krúžkov, vo vnútri pozlátený, ďalej písomnosti a publikácie: výpis z listov pápeža biskupom, tri diely Pastorálnej teológie pre semináre, texty: Teolog a Čtenár, Otec kazateľského rádu, Všeobecné poučení o liturgii hodín.

Obžalovanému MUDr. Ladislavovi T r o j a n o v i :

bohoslužobné rúcho červenej farby, bohoslužobné rúcho čiernej farby, tiež bielej farby, františkánsky rádivý oblek hnedej farby s kapucou a cingulom, dve sklenené nádoby na omšové víno v tvare džbánkov, obetná miska-paténa, jeden kalich na spodu ozdobený, vo vnútri a na hornom okraji pozlátený a ďalej tlače a písomnosti:

Moderní teologie, Teolog a čtenář, strojopis Od Adama ke Kristu, kniha Myšlenky a prsten, viazaný strojopis Klausura, vstup zakázán, cyklostylovaný výtlačok Psychoanalýza moderního ateismu.

Podľa § 230 odst. 2 tr. poriadku vyhradzuje si súd rozhodnutie o zabraní vecí, náležajúcich iným osobám v zmysle § 73 odst. 1 písm. a/ tr. zák. na verejnom zasadnutí.

O d ť o v o d n e n i e :

Vo veci bolá zistená výpoveďou svedkov Jána Záně, Jána Buriana, Antona Popoviča, Jozefa Zamkovského, Georgiose Iliasa, Antonína Dabrowského, ing. Karola Dachovského a písomnosťami, zaistenými pri domovej prehliadke u svedkov Dabrowského, Buriana, Iliasa a Zána, ďalej potom z písomností zaistenými pri domovej prehliadke u obžalovaných Jozefa Bártu a MUDr. Ladislava Trojana takto :

Obžalovaný Jozef B á r t a a MUDr. Ladislav T r o j a n naj-
menej od 1.1.1977, v skutočnosti však už skôr, organizovali a sú-
streďovali okolo seba osoby, ktoré už prijali reholné záväzky,
alebo ktoré pre prijatie týchto záväzkov prichádzali do úvahy a
ktorí pre reholné záväzky získavali. Medzi takéto osoby patrili
všetci hore uvedení svedkovia. Obžalovaný Jozef Bártu organizoval
v Liberci už od r. 1971 štúdium bohoslovía, ktorého sa zúčastnili
uvedení svedkovia, zaistoval pre toto štúdium študijné materiály,
overoval poznatky študujúcich formou rozhovorov a skúšok, utvrđ-
zoval svedkov v zámere stať sa reholníkmi rádu sv. Františka a do-
držiavať tzv. generálne konštitúcie františkánskeho rádu, uprave-
né pre podmienky v ČSSR ilegálnymi "Štatútmi provincie sv. Václava",
obsahujúcimi nielen otázky spôsobu života a viery, ale i otázky
hospodárenia, nadobúdania a ďalších dispozícií s majetkom. Štúdium
svedkov v podstate smeroval k tomu, aby v budúcnosti podľa situá-
cie v štáte a v rímsko-katolíckej cirkvi mohli sa zúčastňovať
štúdiá - muži tajne vysvätení za knazov rímsko katolíckej cirkvi
a františkánskeho rádu. S výnimkou svedka Zamkovského ostatní sa
napospol pred započatím štúdiá u Jozefa Bártu neúspešne uchádzali
o prijatie ku štúdiu na teologickú fakultu v Litoměřiciach alebo
v Bratislave.

Výpoveďami svedkýň Aleny Jánošíkovej, Jitky Daňhelovej, Jamily
Sedlarikovej a Květy Vinklárovej, ďalej potom písomnosťami zais-
tenými pri domových prehliadkách v bytoch týchto svedkýň, ako i u
Jozefa Bártu, je zistená podobná situácia, pokiaľ ide o svedkyne
a ich vstup do ženskej vetvy rádu sv. Františka a štúdium teológie
u týchto svedkýň, iba s tým rozdielom, že išlo o štúdium teológie
stanovenej pre ženské členky rádu alebo v rámci príprav na zlože-
nie reholných sľubov, alebo v rámci ďalšieho sústavného vzdeláva-
nia a utvrdzovania sa v teológii.

Z výpovedí ďalších svedkýň Alžbety Bolješíkovej a Antónie Pavlí-
kovej, v podstate potom s určitými odchýlkami a z výpovedi všet-
kých už menovaných svedkov je zistené, že všetci títo svedkovia
žijú, alebo pokiaľ ide o ing. Dachovského a Antonína Popoviča po
určitý čas žili v Liberci v domoch, ktoré jednotlivo alebo v spo-
luvlastníctve vlastní osoby, ktoré sa považujú za členov františ-
kánskeho rádu. Ide o tzv. konvent františkánskeho rádu, ktorého
predstaveným a hlavným organizátorom bol Jozef Bártu a ďalším vý-
znamným členom potom MUDr. Ladislav Trojan, obaja ako rádoví knazi.

V domoch takto organizovaného konventu františkánskeho rádu
pravidelne a podľa dopredu prijatých plánov boli pod vedením oboch
obžalovaných konané spoločné modlitby, organizované tzv. kapituly
duchovnej obnovy a prevádzané ďalšie bohoslužobné úkony, ako sva-
tenie hostíí, udieľanie hostíí a iné. Obžalovaní tu slúžili tiež

súkromné omše. Všetky tieto úkony boli oboma obžalovanými vykonávané za účasti obyvateľov jednotlivých domov, rôzne prítomných, podľa možnosti a povinnosti stanovených v rámci záväzkov reholného života, prípadne v rámci prípravy na takýto život. Organizovanie týchto náboženských úkonov bolo súčasťou spôsobu života v domoch konventu. Išlo o domy v Liberci 4, Na Perštýně 243/15, v Liberci 14, Vrchlického 328/81 a v Liberci 25- Vesci, Nad Misou 205. Pre život v konvente boli tieto domy označené názvami "Perciunkula", "San Damiano" a "Carceri". Tiež obyvatelia domov okrem občianskych mien používali mená rádové. Tiež obžalovaný Jozef Bárta používa rádové meno Ján, obžalovaný MUDr. Ladislav Trojan meno Kosmas, svedok Ján Zán meno Peter, svedok Ján Burian meno Metod a podobne i ďalší členovia nelegálneho konventu. V jednotlivých domoch je prevádzané spoločné hospodárenie a finančnými prostriedkami, ktoré obyvatelia dobrovoľne odovzdávajú. Ako obžalovaný Jozef Bárta tak obžalovaný MUDr. Ladislav Trojan viedli toto spoločné hospodárenie. Varenie obstarávala vždy niektorá zo svedkýň, napr. svedkyňa Bolješíková pôsobila takto najprv u Jozefa Bártu, neskôr u MUDr. Ladislava Trojana. Všetky hore uvedené skutočnosti sú zistené tiež z výpovedí samotných obžalovaných a vyplývajú z vyhodnotenia písomností a vecí, ktoré boli zaistené pri domových prehliadkach uskutočnených v domoch v Liberci 4, Na Perštýně 243/15, v Liberci 14, Vrchlického 328/81, a v Liberci 25- Vesci, Nad N. sou 205, v dňoch 18. novembra 1980 a 28. januára 1981. Niektorí svedkovia, hlavne svedkyňa Jánosíková, Sedlaríková, Vinklárková, Danhelová, svedkovia Zán, Dabrowský, Burian, svedkyňa Bolješíková, v procese pred súdom udávali, že pôvodné výpovede v prípravnom konaní urobili pod nátlakom a snažili sa znehodnotiť pravdivosť a platnosť svojich vlastných výpovedí. Tieto tvrdenia o nátlaku boli však spoľahlivo vyvrátené vypočúvaním vyšetrovateľa OS ZNE kpt. Ľubomíra Ježka pred súdom a nakoniec svedkovia sami od toho tvrdenia v hlavnom pojednávaní ustupovali. Porovnanie a vyhodnotenie výpovedí svedkov, písomných dokumentov, ako i výpovedí obžalovaných jednoznačne hore uvedenú činnosť obžalovaného Jozefa Bártu a MUDr. Ladislava Trojana potvrdzuje.

Obžalovaní sa obhajovali tvrdením, že si neboli vedomí nezákonnosti vlastného konania, že postupovali tak, ako im káže ich náboženské presvedčenie a povinnosť rádových kňazov. Tvrдили, že išlo o súkromné bohoslužby, neurčené pre verejnosť, pri ktorých iba niekedy boli prítomné iné osoby spravidla na žiadosť, v dôsledku choroby, staroby a pod. Obžalovaný Jozef Bárta popieral, že pri štúdiu bohoslovia poskytoval organizovane alebo systematicky pomoc študujúcim. Ďalej sa odvolával na to, že takúto činnosť začal v r. 1968 so súhlasom štátnych orgánov, a preto túto činnosť nepovažoval za niečo protizákonné.

Svedectvom svedka ThDr. Jozefa Koukla z Cyrilometodejskej bohosloveckej fakulty v Litoměřiciach je zistené, že študijné materiály a plány štúdia zaistené v tejto záležitosti zodpovedajú svojim rozsahom byt. katechetickému štúdiu na bohosloveckej fakulte, alebo stredoškolskému predmetu náboženstva na vyšších ročníkoch gymnázií.

Svedectvom Jozefa Dobiáša, vikára arcidiekanu úradu cirkvi rímskokatolíckej v Liberci je zistené, že tento cirkevný funkcionár neprichádzal s oboma obžalovanými bližšie do styku, činnosť obžalovaného Jozefa Bártu riadil iba v období, kedy tento vykonával duchovnú službu pri reholných sestrách v Českom Dube. Činnosť oboch obžalovaných, s ktorých počstatou bol oboznámený, považuje za neoprávnenú, škodlivú pre farnosť a dobré vzťahy medzi cirkvou a štátom.

Doklady o objednávaní bohoslužobných predmetov a na to zamera-
nými výpoveďami svedkov i obžalovaných je dokázané, že obžalovaný
Bárta objednával od organizácie Charita Kroměříž a Chrámová služba
Broumov väčšie množstvo omšového vína a veľké množstvo hostií,
pričom hostie boli objednávané ako pre účely omší, tak pre účely
prijímania veriacich.

Ďalej bolo zistené zo správy cirkevného tajomníka ONV v Liberci
a výpovedí tohto pracovníka, Jaromíra Malíře, že obžalovanému
Jozefovi Bartovi bol udelený štátny súhlas k duchovnej činnosti
podľa § 16 vl. nar. č. 219/49 Zb. do 31.12.1976. Obžalovanému
MUDr. Trojanovi v okrese Liberec nebol súhlas k duchovnej činnosti
nikdy vydaný. Obžalovaný Jozef Bárta ani obžalovaný MUDr. Ladislav
Trojan nebožiadali nikdy o udelenie súhlasu na slúženie súkromných
omší.

Odborným vyjadrením Sekretariátu pre veci cirkevné ministerstva
kultúry ČSR je zistené, že bez štátneho súhlasu v zmysle § 16 alebo
17 vlád. nar. č. 219/49 Zb., platného pre cirkev rímsko-katolícku,
nemôže nikto vykonávať rímsko-katolícke obrady za účasti ďalších
osôb, a to ani vo svojom byte ani v byte iných osôb. Občan si môže
byť zariadiť ako súkromnú kaplnku, avšak takto prispôsobený byt
nemôže byť využívaný na obrady a úkony, ktoré ináč je oprávnený
vykonávať iba duchovný s udeleným štátnym súhlasom k činnosti.
Akékoľvek vyučovanie náboženstva, vykonávanie školení, tzv. exer-
cícii, rekolekcií bez štátneho súhlasu je reprípustné. Typy škole-
ní ako juniorát a noviciát nemožno považovať za obyčajnú výuku ná-
boženstva, ale ide o špecializovanú prípravu na rehoľný život a
takéto školiteľské akcie zákonné predpisy vôbec nepripúšťajú
vzhľadom na to, že v ČSSR nie je zákonom povolená činnosť rehoľných
rádov. V roku 1968 bol ministerstvu kultúry ČSR predložený návrh
stanov v rámci tzv. diela koncilovej obnovy podľa II. vatikánskeho
koncilu o obnove rehoľného života. Stanovy však neboli nikdy
schválené a činnosť tzv. Sekretariátu rehoľných spoločností v Sla-
tiňanoch, ktorý bez právneho podkladu vytvorili v období 1968/69
niektorí rehoľní činitelia, bola ukončená rozhodnutím ministerstva
kultúry v r. 1971. K opisom, výtahom a prekladom rôznych tlačí
náboženského charakteru zo zahraničia, ktoré boli zistené u obža-
lovaných, je správou riaditeľa Sekretariátu pre veci cirkevné mi-
nisterstva kultúry zistené, že ich distribúcia, rozširovanie a
zverejňovanie nie je povolené ani cirkevným inštitúciám, tým menej
jednotlivcom /zák. č. 94/49 Zb. a smernice Sekretariátu pre veci
cirkevné ministerstva kultúry ČSR čj. 12768/70 /.

U obžalovaných je zistené zo správ o povesti, z ich vlastných vý-
povedí, ďalej obsahom registra trestov a obsahom trestných spisov
o predchádzajúcich odsúdeniach, a to pokiaľ ide o obžalovaného
Jozefa Bártu Štátneho súdu v Prahe sp.zn. 6 Ts I 84/52, a pokiaľ
ide o obžalovaného MUDr. Ladislava Trojana krajského súdu v Prahe
sp. zn. 1 T 22/61, toto :

Obžalovaný Jozef B á r t a pochádza zo živnostenskej rodiny,
študoval na reálke v Příbrami, kde v r. 1940 maturoval. Po matura-
te pracoval v Nemecku do r. 1942, kedy vstúpil do františkánskeho
rádu, vyštudoval bohosloveckú fakultu vo vtedajšom kláštore fran-
tiškánskeho rádu v Prahe II., Jungmannovo nám. 18. V roku 1949
bol zaradený do duchovnej správy ako administrátor farského úradu
v Kadani, odkiaľ bol potom odvolaný naspäť, lebo prečítal v dekan-
skom kostole v Kadani pri nedeľnej omši tzv. pastierský list vte-
dajšieho arcibiskupa Berana, ktorý bol hrubo zameraný proti zria-
deniu republiky. Potom bol obžalovaný v kláštore v Želivi. V roku
1952 bol obžalovaný odsúdený pre trestný čin velezrady podľa § 78
odst. 1 písm. C/ odst. 2 písm. a/ tr. zák. z r. 1950 k trestu

odňatia slobody v trvaní dvadsať rokov. Trestná činnosť spočívala v organizovaní ilegálnych krúžkov katolíckej mládeže zameraných proti ľudovo-demokratickému zriadeniu a v ďalšej závažnej protispoločenskej činnosti neviazanej na ďalšie osoby. V roku 1966 bol obžalovaný Jozef Bárta podmienene prepustený z výkonu trestu odňatia slobody a v r. 1968 mal odsúdenie vymazané. V rokoch 1966-68 obžalovaný pracoval ako robotník, v r. 1968 začal znova pôsobiť ako duchovný správca najprv pri reholných sestrách v Sletinancoch a potom od 1.1.1969 ako administrátor dekanského farského úradu vo Vrchlabí, kde bol od r. 1971. Koncom r. 1971 už ako požívateľ invalidného dôchodku sa presťahoval do Liberca a pôsobil ďalej ako pomocný duchovný v Ústave sociálnej starostlivosti vo Vratislaviciach n. Nisou a nakoniec pri radových sestrách v Ústave sociálnej starostlivosti v Českom Dube. Pre túto mal vydaný štátny súhlas k výkonu duchovnej činnosti v zmysle § 16 vl. nar. č. 219/49 Zb. v Liberci kúpil obžalovaný pôvodne spoločne so svojou neterou Evou Bártovou domček na Perštýně 243/15. V r. 1974 jednu tretinu tohto domčeka od Evy Bártovej odkúpila Alena Jánošíková, jedna zo svedkýň v tejto veci.

Obžalovaný MUDr. Ladislav T r o j a n pochádza z roľníckej rodiny. Do r. 1937 študoval a v tomto roku promoval na lekárskej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe. Od r. 1939 pracoval v Prahe ako lekár, pričom v r. 1945 vstúpil do františkánskeho rádu a do r. 1950 vyštudoval tiež teológiu. Od r. 1950 bol v rámci centralizácie reholných kňazov postupne na rôznych miestach v kláštorných domoch. V r. 1956 bol zo zdravotných dôvodov prepustený. V tom istom roku bol v Prahe tajne vysvätený na kňaza. Obžalovaný MUDr. Trojan v tom čase bol poberateľom invalidného dôchodku. Od r. 1957 pracoval ďalej ako lekár postupne v Benešove, Vlašimi a v Říčanech. V r. 1961 bol krajským súdom v Prahe odsúdený pre trestný čin pochybenia republiky podľa § 79 a/ odst. 1 a odst. 3 písm b/ za trestný čin ohrozenia štátneho tajomstva podľa § 88 odst. 1 a odst. 2 písm. c/ zák. č. 86/50 Zb. k trestu odňatia slobody v trvaní 4 rokov. Vo výkone trestu bol však iba do r. 1962, kedy bol podmienene prepustený a v r. 1965 mu v rámci amnestie bola odpustený skúšobný čas a odsúdenie vymazané. Trestná činnosť obžalovaného spočívala okrem iného v tom, že od r. 1961 napriek skutočnosti zrušenia františkánskeho rádu pokračoval spolu s ďalšími osobami v činnosti rádu a udržiaval spojenie s centrom rádu v Ríme, pričom činnosť skupín reholníkov a ďalších osôb k reholnej činnosti inklipujúcich smerovala proti záujmom nášho socialistického zriadenia. Od r. 1962 do r. 1973 pracoval obžalovaný Trojan ako obvodný lekár v Pernánci, okr. Plzeň. V r. 1974 sa obžalovaný presťahoval do Liberca, kde zakúpil rodinný domček na Vrchlického ul. č. 328/81 a znova pracoval ako obvodný lekár OUNZ v Liberci do svojho odchodu do dôchodku.

Po zhodnotení všetkých uvedených dôkazov, posúdenia zistených okolností konaní obžalovaných i iných osôb došiel súd k nasledujúcim záverom: Činnosť cirkvi v ČSSR je upravená právnymi predpismi, a to zákonom č. 218/49 Zb. a vl. nar. č. 219/49 Zb. o hospodárskom zabezpečení cirkví a náboženských spoločností štátom. Ďalej smernicou Sekretariátu pre veci cirkevné ministerstva kultúry ČSR z 30.6.1975. K duchovnej činnosti je potrebné udelenie štátneho súhlasu v zmysle § 16 a 17, pokiaľ ide o rímsko-katolícku cirkev vl. nar. č. 219/49 Zb. Štátny súhlas na takúto činnosť udeľuje tajomník pre veci cirkevné príslušného ONV. Udeľený súhlas platí vždy iba pre určité miesto, na ktorom bolo slúženie omši a prevádzanie úkonov povolené, a je časovo obmedzený. Za súkromnú omšu možno považovať iba úkon vykonaný úplne bez účasti akýchkoľvek ďalších osôb. Štúdium bohoslovie je v ČSSR platne upravené

vlád, nar. č. 112/80 Zb. o bohosloveckých fakultách a ďalšími predpismi, ktoré na toto vládne nariadenie nadväzujú. Nie je prípustné organizovať mimo štátny dozor nad cirkvami katechetické štúdium ďalších osôb, konať semináre, spracovávať študijné texty, tieto rozširovať, stanovovať študijné plány, prevádzkať skúšky, evidovať študijné výsledky osôb a vydávať osvedčenie o štúdiu. V ČSSR nie je prípustná činnosť rehoľných rádov. Tieto boli zrušené zákonom č. 218/49 Zb. Občania ČSSR môžu si podľa svojej vôle jednotlivo dodržiavať prevzaté rehoľné sluby vo svojom súkromí, nemôžu však nijako pôsobiť navonok, združovať sa a spolčovať sa k nedovolennej činnosti rádov, nemôžu organizovať činnosť ďalších osôb, prijímať nových členov rádu, organizovať alebo umožňovať iným skladanie slubov, ani združovať finančné prostriedky k spoločnému hospodáreniu. Takáto činnosť je porušenie zákona o hospodárskom zabezpečení cirkvi a náboženských spoločností, marí výkon štátneho dozoru nad náboženskou spoločnosťou, lebo takto sa náboženská spoločnosť dozoru štátu celkom vymyká. Prevedenými dôkazmi bolo v tomto prípade zistené, že obaja obžalovaní už predtým, ale najmenej od začiatku r. 1977 do 18.11. 1980 organizovali bez štátneho súhlasu činnosť náboženských komunít, prevádzali bohoslužobné úkony, ako omše, spoločné modlitby, teologické cvičenia a ďalšie, ako to už bolo popísané, pre viac osôb. Obžalovaný Bárta umožňoval a osobne organizoval štúdium bohoslovía iným osobám, a to Antonovi Popovičovi, ing. Karolovi Dachevskému, Jánovi Zánovi, Jánovi Burianovi, Georgiosovi Illiasovi, Jozefovi Zamkovskému, Antonovi Dabrowskému.

Obhájca obžalovaných, že si neboli vedomí svojej protizákonnej činnosti, neobstojí. Už priebeh života obžalovaných ukazuje, že si museli byť vedomí, že sa ich činnosť nezlučuje so zákonmi, že však obmedzenia, ktoré zákonné predpisy kladú, neuznávajú a nie sú ochotní sa im podrobiť. Nie sú ochotní sa zmieriť s tým, že v socialistickom štáte nemajú miesto rehoľné rády, že svoju činnosť nemôžu vyvíjať kláštory, že náboženská sloboda neznamena prevádzanie náboženských úkonov bez kontroly a v rozpore so zákonom, ani slobodu združovať sa, propagovať teologické nauky a vzdalovať tým občanov od aktívnej účasti na rozvoji socialistickej demokracie, kultúry a socialistického hospodárstva. Obžalovanému Jozefovi Bártovi bolo osobne urobené upozornenie výstrahou v zmysle § 1 odst. 2 zákona o ZNB č. 40/74 Zb. dňa 15.4.1980, napriek tomu vo svojej činnosti ďalej pokračoval a možno sa nazdávať, že o prevedení výstrahy bol informovaný i obžalovaný MUDr. Ladislav Trojan.

Svojim konaním naplnili obžalovaní skutkovú podstatu trestného činu narušenia dozoru nad cirkvami a náboženskými spoločnosťami podľa § 178 tr. zák. Spáchaný trestný čin vykazuje značný stupeň spoločenského nebezpečenja, a to hlavne pokiaľ ide o činnosť obžalovaného Bártu. Stupeň spoločenskej nebezpečnosti je daný pritažujúcimi okolnosťami v zmysle § 34 tr. zák. a ďalej i zvláštnou povahou činnosti obžalovaného, ktorá vo svojej podstate predstavuje závažné narušovanie záujmov socialistickej spoločnosti, spáchanej obchádzaním zásadnej spoločenskej požiadavky, aby činnosť náboženských spoločností bola podriadená zákonným predpisom stavovského spoločenského dohľadu a aby náboženské spoločnosti viedli veriacich občanov k aktívnej súčinnosti celospoločenských cieľov, hlavne na prehĺbenie socialistickej vymoženosti, na plnenie budovateľských úloh a nie ku zneužívaniu náboženského presvedčenia veriacich občanov na ciele protisocialistické, napr. v šírení reakčnej ideológie medzi mladými ľuďmi. V komunitách, organizovaných obžalovanými, hlavne obžalovaným Jozefom Bártom, ako hlavným iniciátorom, je zavedený systém spoločného hospodárenia, ktoré vedľa určitých výhod pre všetkých zúčastnených umožňoval hlavne obžalovaným, aby sa podieľali na hospodárskych prebytkoch práce mladých členov komunity.

Ako ináč by mohol dôchodca s mesačným príjmom okolo 1000 Kčs podnikat nákladné cesty do Talianska, Poľska, ZSSR, vlastniť a používať osobné auto, prevádzkať nákladné opravy a investície na nemovitom majetku, ako toto všetko bolo zistené v priebehu konania. Za všeobecne priťažujúcich okolností bolo hodnotené zvlášť, že činnosť obžalovaných trvala dlhú dobu, pokiaľ ide o obžalovaného Bártu, i po vyhlásení výstrahy orgánmi ZNB, potom ďalej i skutočnosť, že sa obžalovaní ku svojej činnosti spojili a k podobnej činnosti privádzali ďalších, hlavne mladé osoby.

Na oboch obžalovaných sa hľadí, ako keby neboli trestaní. Preto nemožno celkom odhliadnuť od toho, že sa obžalovaní v minulosti dopustili konania svojou povahou blízkeho konaniu teraz posudzovanému, totiž nelegálne organizovanie činnosti v náboženských krúžkoch, určených prevažne mladým ľuďom, ktorá vo svojom období bola jednoznačne zameraná proti nášmu spoločenskému zriadeniu, bola preto hodnotená ako vysoko spoločensky nebezpečná a takto tiež posudzovaná v trestnom konaní.

Súčasne bola hodnotená i sociálna situácia obžalovaných, ich vekom a chorobami zhoršený zdravotný stav. Ku všetkým týmto okolnostiam súd prihliadol v zmysle § 31 tr. zák. pri stanovení druhu trestu a jeho výšky. Činnosť obžalovaného Jozefa Bártu bola hodnotená ako podstatne závažnejšia už svojim rozsahom a tiež preto, že tento obžalovaný možno hodnotiť ako iniciátora páchaného konania. U obžalovaného MUDr. Trojana bolo v jeho prospech prihliadnuté ku skutočnosti, že dlhší čas vykonával bez zistených závad zodpovedné občianske povolanie a závadnej činnosti sa v plnej miere venoval až po odchode do dôchodku. So zreteľom na všetky hľadiská rozhodné pre uloženie trestu v zmysle § 23 a § 31 tr. zák. bol obžalovanému Jozefovi Bártovi uložený trest odňatia slobody vo výške troch štvrtín zákonnej trestnej sadzby, obžalovanému MUDr. Ladislavovi Trojanovi trest odňatia slobody v rámci prvej polovice zákonnej trestnej sadzby podľa § 178 tr. zák.

U obžalovaných Jozefa Bártu vzhľadom k závažnosti okolností prípadu, s prihliadnutím k doterajšiemu životu a chovaniu obžalovaného nemohol súd dôjsť k záveru, že je možné predpokladať dosiahnutie účelu trestu i bez jeho priameho výkonu. Trest je preto nepodmienečný a obžalovaný bol pre jeho výkon zaradený do prvej nápravnej výchovnej skupiny, keď za posledných desať rokov trest odňatia slobody nevykonával. Obžalovanému MUDr. Ladislavovi Trojanovi, ktorého trestná činnosť bola menej závažná, hlavne tiež preto, že bola menej obrátená na ďalšie osoby a ktorého spôsob občianskeho života pred spáchaním trestného činu umožňoval záver, že nie je nevyhnutné uložiť trest odňatia slobody, bol povolený podmienený odklad výkonu trestu na primeraný čas, za ktorý súd považoval čas 3 rokov.

Obžalovaní používali pri svojej trestnej činnosti radu bohoslužobných predmetov a boli u nich zaistené vo veľkom rozsahu písomnosti závažného rázu, u Jozefa Bártu tiež písomnosti slúžiace na spracovanie študijných pomôcok, prípadne tieto pomôcky. Tieto predmety slúžili ku spáchaniu trestného činu. Preto v zmysle § 55 odst. 1 písm. a/ tr. zák. bolo vyslovené prepadnutie týchto vecí, tak ako sú uvedené vo výroku rozsudku.

Pretože k spáchaniu trestného činu slúžili i ďalšie veci, o ktorých bolo v konaní tvrdené, že obžalovaným ako ich vlastníkom nepatria, vyhradil si súd v súlade s § 230 odst. 2 tr. z. rozhodnúť o týchto predmetoch v zmysle § 73 odst. 4 písm. c/ tr. z. v ďalšom konaní.

Proti tomuto rozsudku je možné odvolanie do ôsmich dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia. Odvolanie sa podáva u okresného súdu v Liberci, rozhoduje o ňom krajský súd v Ústí n.L.

V Liberci dňa 7. apríla 1982.
Za správnosť vyhotovenia: JUDr. Milada Rosenbergová v.r.

Dnešný deň sme povolani rozjímať nad nebeskou slávou a radosťou Krišpína z Viterba, ktorého Cirkev povýšila medzi svätých, medzi tých, ktorí dosiahli po pozemskej púti blažene vídenie živého Boha, - Otca, Syna a Ducha Svätého a ktorí nám dali povzbudzujúce svedectvo o Pavlovom tvrdení, ktoré čítame v Liste Rimanom: "Útrpenia terajšieho času nie sú rovné sláve, v ktorej sa máme zjaviť." Je to deň radosti predovšetkým pre rehoľníkov kapucínov. Kým sa radujú z uznania, ktorého sa dostalo ich spolubratovi, ktorý mal hlad a smäť po spravodlivosti a ktorý bol nasýtený, vzdávame svoje vďaka Najvyššiemu za milosrdnú dobrotu, ktorou im dal nového vyznavača viery.

S v ä t ý K r i š p í n v j u b i l e j a o m
F r a n c i š k á n s k o m r o k u

sa tak pridružil k ostatným svätým veľkej rodiny kapucínov.
Stručný životný profil svätého :

"Bol vyrovnaného ducha, milovníkom poézie, otvoreným ku všetkým a všetkých povzbudzoval k čnosti, v ktorej bol jednoznačným príkladom, ctiteľ Panny Márie, človek obdarený charizmatickými darmi, poradca najvplyvnejších osobností svojej doby." Takto píše všeobecne uznávaná talianska Katolícka encyklopédia v krátkosti o blahoslavenom Krišpínovi z Viterba, ktorého vlastné meno je **P i e t r o F i o r e t t i**. A vyjadruje tu toľko chvál, koľko možno v jednej vete povedať iba o svätom. Nieto teda ani čudo, že ich nositeľa, bl. Krišpína, ktorý sa narodil 13. novembra 1668 v talianskom Viterbe a zomrel 19. mája 1750 v Ríme, práve 20. júna vyhlásili za svätého. Na toto završenie kariéry svätých - kanonizáciu - musel brat Krišpín z rehole kapucínov čakať v neradlách našej netrpezlivej modernej doby pomerne dlho. Veď za blahoslaveného ho vyhlásili ešte za pontifikátu Pia VII. Tento pápež, po korunováci Napoleóna za cisára a v nových ťažkostiach s jeho bratom, ktorého mali korunovať za neapolského kráľa, sa hádam touto oslavou tichého mnícha-poradcu v zapletených otázkach dožadoval svetla a pomoci pre svoj ťažký úrad. Za blahoslaveného ho slávnostne vyhlásil 26. augusta 1806. Od tých čias až do roku 1923 mal tento patrón chudobných a jednoduchých pokoj s veľkými aj v cirkevných kruhoch. Až v ten rok sa teológovia znova vrátili k jeho cause - ako sa úradne hovorí v Ríme - keď sa začnú zbierať svedectvá a materiály pre jeho svätorečenie.

A teraz je deň, ktorý urobil Pán, aby sa jeho rodáci vo Viterbe radovali, že majú nového a mocného ochráncu v nebi a jeho spolubratia kapucíni, aby mali nový vzor na ceste za dokonalosťou, ktorej v dnešných časoch nieto nazvyš už ani v kláštoroch. Dlhé čakanie na kanonizáciu neprekvapuje tých, ktorí poznali život brata Krišpína. Patrilo to k jeho silným stránkam, že vedel trpezlivo čakať, čo mu Pán v živote pošle.

25-ťoho roku svojho života čakal na volanie do rehole a medz tým trpezlivo opravoval v dielni svojho strýka, v rodnom meste, topánky a čižmy občanom Viterba. Tí, čo ho poznali tvrdili, že bol mimoriadne šikovný a skromný. Vyznal sa v remesle a robil ho dobre. Razom mu bolo jasné, že má v reholi slúžiť Bohu i ľuďom. V júli 1693 bol už v noviciáte u kapucínov ako rehoľný brat, podľa príkladu obľúbeného svetca Melixa z Cantalicce. A teraz to bola naozaj služba bratom v rozličných konventoch Lácia, kde vykonával domáce práce kuchára, záhradníka, ošetrovateľa, ba občas chodieval po dedinách, aby zbieral almužnu pre bratov podľa vtedajšieho zvyku kapucínov.

Roku 1709 poslali brata Krišpína do Orvieta, kde strávil skoro 40 rokov. Pre turistu je to krásne mesto s nádhernou katedrálou a dobrým vínom. Pre brata Krišpína to bola každodenná služba lásky: už nielen bratom v kláštore, ale počas epidémie a chorôb občanov mesta, heroická služba Kristovým bratom. Kláštor bol ďalej od mesta, a tak brat Krišpín mal v hradbách malú miestnosť, akoby ošetrovňu, kde stál po boku najbiednejším po stránke telesnej a duševnej. A postupne táto malá útulňa stala sa strediskom tých, čo potrebovali raču, porozumenie a pomoc - a to už nielen najchudobnejším, ale i učeným v cirkvi a v občianskom živote, ktorí prišli o raču a s prosbou o modlitbu. Z brata pomocníka sa stáva brat misionár. Celé mesto ho poznalo. Patrilo celému mestu. Bola to jeho vyrovnanosť a nenútená radosť, ktoré priťahovali ľudí. Cítili, že z tohoto brata kapucína vyžaruje Božia sila.

Tieto práce, ako i prísne pokánie, ktoré sprevádzala po celý život ustavičná modlitba, stravovaly jeho sily. Roku 1748 bol natoľko chorý, že ho museli previesť z Orvieta do ošetrovne v Ríme. Tu nemocou doplnal to, čo nestíhol v práci, na svojom posvätení, aby jeho duch, pretavený ako zlato v ohni utrpenia, bol hotový odísť po odmenu k Pánovi. Zomrel v Ríme 19. mája 1750. Tu sú jeho pozostatky a tu ho pápež Ján Pavol II. zapísal v nedeľu, 22. júna 1982 do zoznamu svätých. Jeho trpezlivosť aj tu dosiahla svoju odmenu.

Počas liturgickej slávnosti svätorečia, v homílii, svätý Otec hovoril o pokore a svätosti brata Krišpína. Jeho prvým aspektom je radosť. Kto miluje Boha s čistotou srdca, žije šťastne a potom spokojne zomrie - hovorieval. Jeho druhým príkladným znakom je hrdinská disponibilita voči spolubratom. Podobne voči chudobným a biednym každého druhu. Duchovné a materiálne dary sv. Krišpína boli vždy prejavom živej lásky. Tretím osobitným znakom posolstva je neprestajná katechéza, ktorú vykonával s veľkou horlivosťou, takže po čase ho vyhľadávali aj osobnosti cirkevného a verejného života. Chlebom, ktorý posilňuje telo, podával vždy jedlo, ktoré sa nepomíne: Svetlo viery, odvahu nádeje a oheň lásky. Brat Krišpín hovorieval: Moc Božia nás stvorila, jeho múdrosť nás vedie, milosrdenstvo nás spasí. Konečne, z posolstva sv. Krišpína Ján Pavol II. vyzdvihol jeho úctu k Panne Márie, ktorú volal "moja Pani Matka", a pod ktorej ochranou viedol svoj kresťanský a reholný život. Keď mal riešiť vážne problémy - tí čo ho vyhľadávali - hovorieval: "Nechajte mi trochu pohovoriť si s mojou Pani Matkou a potom sa vráť." Odpoveď jednoduchá ale plná kresťanskej múdrosti, ktorá súčasne ale aj ukazuje, s akou veľkou dôverou svätý Krišpín vzýval Pannu Máriu a ako bezhranične jej dôveroval.

Svätý Otec chcel tieto osobitné znaky posolstva svätého predložiť veriacim našich čias. Je to posolstvo ozajstného syna svätého Františka. Našej generácii dáva lekciu poníženej a dôvernej odovzdávanosti Bohu a jeho spasiteľskému plánu: poslušnosti Cirkvi, lásky chudobe, zasvätenia sa Márii, aby aj dnešná generácia pochopila ozajstný význam pozemského putovania, mala dosť síl pre vyplnenie v radosť i žiali, námahe i nádeji vôle Najvyššieho. So Svätým Otcem koncelebrovali vikár pápeža pre rímsku diecézu Kardinál Hugo Poletti. Telesné pozostatky sv. Krišpína sú totiž uložené v rímskom kapucínskom kostole na Via Venezia. Ďalej koncelebrovali biskup z Viterba, rodiska svätého, biskup z Orvieta, kde sv. Krišpín pôsobil štyridsať rokov, biskup z Albana, kde brat Krišpín šesť rokov pracoval ako kuchár a hlavný predstavený kapucínov, páter Flávio Roberto Carra.

Veriaci odovzdali potom Jánovi Pavlovi II. dary, okrem iného keramiky, obraz maliara, rodáka z Viterba, desať kalichov a nádherné kvety. Svätý Otec udelil sväté prijímanie skupine asi sto veriacich, medzi ktorými boli aj rehoľní bratia kapucíni a predstavitelia františkánskej rodiny. Na slávnostnej bohoslužbe, ktorá skončila krátko predpoľudním, bolo prítomných okolo 12.000 veriacich, medzi inými početné osobnosti občianskeho života, diplomati akreditovaní pri Svätej Stolicy a pútnici z Viterba.

Po tejto slávnostnej bohoslužbe veriaci sa zúčastnili na námestí sv. Petra, kde spolu so Svätým Otcem, ktorý sa na poludnie vyklonil zo svojho okna pracovne, sa pomodlili Anjel Pána. Ján Pavol II. pred mariánskou modlitbou hovoril o božej svätosti, ktorá sa odzrkadľuje v jeho svätých. Povedal, že svätosť sa rodí z Boga, súčasne sa však viditeľne prenáša z človeka na človeka, prečo môžeme aj povedať, že svätí plodia svätých, podobne ako môžeme povedať, že ľudia, ktorých Cirkev uctieva ako svätých, sa zjednocujú navzájom v duchovných rodinách na základe pôvodu, podobnosti a príkladu. Na strane druhej - dodal Svätý Otec - každý z nich má svoj vlastný dar, ktorý je v istom slova zmysle ojedinelý a neopakovateľný. Svätosť sa viaže na tento dar, t.j. osobnú charizmu, prostredníctvom ktorej svätý sa odlišuje v genealógii vyznavačov viery a dokonca aj vo vlastnej rehoľnej rodine. V skutočnosti aj sv. Krišpín - povedal J.P. II. - predstavuje osobitnú a len jemu vlastnú fyziognómiu a ojedinelú odpoveď na rehoľné povolanie. Milovník chudoby a chudobných, plný dôvernej odovzdanosti do vôle Božej, príkladný vo svojej službe núdznym, vyznačuje sa predovšetkým svojimi múdrymi radami, ktoré dáva ľuďom s príkladnou poníženosťou a ojedinelou istotou. Modlime sa k Pánovi - vyzval veriacich Svätý Otec - aby nám dal pre naše posilnenie stále nových svätých.

Kapucíni pracujú po celom svete. Dokonca sú aj v tých krajinách, kde ľudia sú pomerne uzavretí voči katolicizmu, pri najmenšom pokiaľ ide o štruktúru vedenia. Zo 65 krajín po celom svete najviac sú zastúpení v Európe. Životnosť františkánov je teda veľmi silná. Špiritualita sv. Františka môže teda veľmi dobre uspokojiť aj požiadavky dnešného človeka, pretože jej hodnoty sú v prvom rade evanjeliové, ktoré hlása Kristus. Oni môžu zmeniť aj dnešný svet, ak ľudia budú mať odvahu ich prijať a s presvedčivým svedectvom ich predkladať svojim spolubratom!

VR, 20.6.1982-sl.

- o -

Rockova opera o sv. Františkovi :

K jubilejnému roku sv. Františka /1182-1982/ zložil španielsky františkán P. José Maria Garcia Laboretto operu o sv. Františkovi. Premiéra bola prijatá s nadšením. Jeden hudobný kritik vyhlásil: "Toto dielo bolo napísané s vrelosťou srdca. Skutočne nám dáva možnosť prežiť pocity mladého Františka."

Témou generálneho zhromaždenia svetských františkánov, ktoré sa bude konať v dňoch 22. - 30. septembra 1982 v Ríme, bude: "Vedúci, oduševnovateľ a ukazovateľ Bratstva". V tom istom období bude medzinárodný kongres na tému: "František, znamenie nádeje".

Návšteva Svätého Otca v Antonianu /univerzita OFM v Ríme/ :

V sobotu 16.1.1982, navštívil Sv. Otec Antonianum a prežil medzi františkánskymi profesormi a študentami krásne popobedie, ktoré sa predĺžilo až do večere. Pri tejto príležitosti Svätý Otec povedal:

"Kiež svätý František oduševňuje i nás a i nám pomáha. Dante ho opisuje ako "slnko, ktoré sa narodilo svetu". František vždy zvlášť okázloval, ako v cirkvi tak i mimo ňu, svojim optimistickým postojom na svet, svojou láskou k tvorom, svojim rozhodnutím sa pre chudobu, ktorú označoval ako "Paňi". František mal dokonalú lásku k Bohu, ktorá ho celkom nakláňala k Bohu a v ktorej pozeral na Boha aj na "našu nádej". Roku 1973 pápež Pavol VI. povedal vašej generálnej kapitule: "V dnešnom svete buďte uchovávateľmi nádeje." Ja sám som generálnej kapitule roku 1979 povedal, že máte byť heroldami Krista, Vykupiteľa ľudí, Stredú nášho kozmu a našich dejín. Nádej vychádza z viery. Naša doba je veľmi chudobná na nádej. Strach pred smrťou - v jej rôznej podobe - ohrozuje lásku k životu. Kiežby františkánsky rád pomohol zaplniť nedostatok nádeje po-solstvom sv. Františka!"

Františkánska životná cesta priťahuje mladých ľudí do Assisi :

Na úpätí hory Subasio pri Assisi zorganizoval talianský františkán Bernardin Greco originálnu oslavu 800. výročia narodenia sv. Františka: spolu s 30-ročným Herbertom z Rakúska, záhradníkom z Badensee, upravil starý vidiecky objekt /pôvodne malý kláštor/ v San Masseo na miesto, ktoré priťahuje mládež z celej Európy.

Mladí ľudia, ak sa podrobia stanoveným pravidlám, môžu tu ostať ľubovoľne dlho. Deň je naplnený ťažkou prácou, modlitbami, meditáciami a askézou podobne, ako prežíval svoje dni sv. František. Strava a ubytovanie sú veľmi jednoduché, k dispozícii je stará románska kaplnka s oltárom v strede. Miesto je obklopené zelenou, kvetami, sú tu domáce zvieratá ako ovce, kačice a iné, ktoré obklopovali sv. Františka. Ľudia v San Masseo málo odpočívajú a mnoho pracujú.

Pri tomto poriadku mladí ľudia za niekoľko dní zisťujú, že skutočne môžu žiť ináč, ako doposiaľ: v modlitbe, práci, tichosti a tvorivosti, v spoločenstve a vzájomnej spoluzodpovednosti.

Františkánska púť do Drážďan :

V dňoch 14.-16. mája 1982 sa v Drážďanoch konala púť za účasti členov všetkých troch františkánskych rádov a františkánskej mládeže z NDR. Púť bola usporiadaná v príležitosti osláv 800. výročia narodenia sv. Františka. Hlavnými akciami tejto oslavy bola púť do Konigsteinu a pontifikálna svätá omša v drážďanskej katedrále.

Svetští františkáni v NDR :

V mnohých mestách NDR sa pravidelne mesačne schádzajú členovia "Františkánskeho spoločenstva" - svetští františkáni. Schádzajú sa tiež na spoločné víkendy a exercície. Starajú sa i o mládež, medzi ktorou vzniklo roku 1976 hnutie tzv. T-krúžkov. Toto hnutie, ktoré vzniklo v Halle, do dnešného dňa sa rozšírilo do mnohých ďalších miest v NDR. Jeho príslušníci sa označujú Františkovým krížom T /tau/, pozdravujú sa slovami "Pokoj a spása", schádzajú sa ku spoločným modlitbám, spoločne slávia svätú omšu, spoločne diskutujú, spievajú a obnovujú si správne františkánske zameranie.

- o -

Pane, Ty si slúbil, že pošleš Ducha pravdy, aby o Tebe vydával svedectvo; pošli Ducha, aby z nás urobil verných svedkov!

- o -